

Sygn. akt VI Gz 226/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Hass-Kloc
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2017 roku w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym w sprawie

z powództwa (...) S.A. we W.

przeciwko L. R.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na Postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydział Gospodarczy z dnia 12 maja 2017r sygn. akt V GC 2264/16 w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych

postanawia

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 12 maja 2017r Sąd Rejonowy w Rzeszowie V Wydział Gospodarczy, sygn. akt V GC 2264/16 oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie go od uiszczenia kosztów sądowych – zaliczki na poczet kosztów opinii biegłego i kosztów przesłuchania świadków.

W uzasadnieniu powyższego wskazał, że wnioskiem z dnia 26 kwietnia 2017 roku pełnomocnik pozwanego L. R. wniósł o zwolnienie pozwanego od kosztów sądowych – zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 1.500 złotych oraz kosztów przesłuchania świadków w kwocie 300 złotych wskazując, iż sytuacja majątkowa pozwanego powoduje, że nie jest w stanie ponieść tych kosztów bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny.

Uzasadnił, że pozwany posiada zobowiązania znacznie go obciążające co powoduje, że zmuszony jest korzystać z pomocy najbliższych i przyjaciół.

Sąd ten podał także, że jednocześnie do wniosku załączone zostało oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, z którego treści wynikało, iż pozwany pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym wraz z żoną, posiada oszczędności w kwocie 4.000 złotych oraz trzy samochody marki F. (...).

Naprowadził ponadto, że pozwany oświadczył, iż za 2016 roku uzyskał dochód roczny w kwocie 100.000 złotych, zaś jego małżonka uzyskała dochód w wysokości 16.000 złotych.

Sąd Rejonowy wskazał, że pozwany oświadczył także, iż obciąża go konieczność spłat rat leasingowych – 36.000 złotych rocznie, kredytu - 21.600 złotych, kredytu odnawialnego – 15.000 złotych, czynszu najmu – 12.000 złotych, opłat mieszkaniowych – 8.400 złotych, ubezpieczenia – 50.000 złotych i koszty życia – 24.000 złotych.

W rozważaniach prawnych Sąd i instancji przywołując treść art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398) zauważył, że do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów (...) (art. 120 ust. 2 ustawy).

W ocenie Sądu Rejonowego w świetle przedstawionych przez pozwanego okoliczności złożony wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Podniósł, że celem instytucji zwolnienia od kosztów sądowych jest pomoc państwa dla ubogich, tj. osób, dla których brak zwolnienia od opłaty zamykałaby drogę do Sądu.

Sąd ten stwierdził, że niedopuszczalnym jest natomiast kredytowanie przez Skarb Państwa każdego prowadzącego proces, nawet w słusznej sprawie i nawet wówczas, gdy osoba taka posiada przejściowe trudności, albowiem instytucja stanowiąca wyjątek od reguły ponoszenia opłat za proces stałaby się zasadą.

Podzielił w tym zakresie należy stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w postanowieniu z dnia 24 września 1984 roku II CZ 104/84, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny.

Ubiegający się o taką pomoc winien więc w każdym wypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny.

Dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające - może zwrócić się o pomoc państwa.

W realiach niniejszej sprawy, w ocenie tego Sądu takie okoliczności nie zaistniały bowiem pozwany posiada stosunkowo wysokie dochody, posiada także oszczędności, które w ocenie Sądu przeznaczyć może na wyłożenie zaliczki.

Pozwany w tych okolicznościach nie może być uznany za osobę ubogą, co mogłoby skutkować przyznaniem mu zwolnienia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy postanowił jak w sentencji, na podstawie wyżej powołanego przepisu.

Powyższe orzeczenie w całości zaskarżył pozwany zarzucając mu naruszenie:

- art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez przyjęcie, że nie zachodzą podstawy do zwolnienia pozwanego od obowiązku uiszczenia zaliczki na biegłego ;

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że nie zaistniały okoliczności uzasadniające zwolnienie pozwanego od uiszczenia zaliczki na biegłego, pozwany posiada oszczędności, które może przeznaczyć na wyłożenie zaliczki, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego jednoznacznie wygląda, że pozwany nie jest w stanie uiścić przedmiotowej opłaty bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, a upływ czasu wobec konieczności bieżących wydatków oraz znacznych zobowiązań finansowych nie może przekładać się na zdolność do gromadzenia sumy potrzebnej na uiszczenie opłaty sądowej od pozwu.

Opierając się na tych zarzutach wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zwolnienie pozwanego od ponoszenia kosztów sądowych ; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnych motywach przedstawił argumentację podniesionych wyżej zarzutów.

Sąd Okręgowy mając na uwadze zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Okręgowy podnosi ,że w całości aprobuje i podziela ustalenia faktyczne i wywody prawne Sądu Rejonowego przyjmując je jako własne.

Treść podniesionych zarzutów i ich argumentacja zdaje się wskazywać ,że skarżący nie zdołał zrozumieć celu jaki miał ustawodawca wprowadzając instytucję zwolnienia strony od kosztów sądowych.

W związku z tym należy ponownie przypomnieć za Sądem Rejonowym, że zasadą jest odpłatność postępowań sądowych inicjowanych przez strony. Instytucja zwolnienia od ponoszenia kosztów powinna być stosowana w sytuacjach wyjątkowych, kiedy strona znajduje się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej, tzn. nie może ona uiścić takich kosztów, gdyż w przeciwnym wypadku zostałaby pozbawiona możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Należy również podkreślić, że brak środków w rozumieniu powołanego w/w przepisu uksc nie oznacza braku tylko takich środków, których przeznaczenie na jakikolwiek cel jest zbędne (tzn. wolnych), ale takich, które mogłyby być wykorzystane na pokrycie niezbędnych kosztów sądowych lecz zostały przeznaczone na inne, zdaniem strony ważniejsze cele. Należności z tytułu opłat muszą być przy tym traktowane na równi z innymi wydatkami, nie zaś uznawane za należności dalszej kategorii, uiszczane po zaspokojeniu innych należności uznanych w sposób swobodny i jednostronny za bardziej priorytetowe. Przy ocenie powyższego , biorąc pod uwagę przedstawioną przez skarżącego swoją sytuację finansowo-majątkową, należy mieć na uwadze, że obciążenia finansowe powstałe poprzez zaciągnięcie zobowiązań kredytowych są indywidualną decyzją strony i nie skutkują automatycznie po stronie sądu obowiązkiem zwolnienia z kosztów sądowych. Poza tym trudno uznać , że pozwany ,który rocznie przeznacza na kredyty, leasingi i ubezpieczenia ogólną kwotę 107.000,00 zł rocznie nie jest w stanie uiścić zaliczki w kwocie 300 zł na wydatki związane z przeprowadzeniem dowodu z zeznań świadków i 1.500,00 zł na opinię biegłego bez uszczerbku koniecznego dla siebie i rodziny; szczególnie ,że są to koszty tymczasowe , co do których rozstrzygnięcie zapadnie w orzeczeniu kończącym postępowanie. Należy również zauważyć ,że pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty w miesiącu listopadzie 2016r i od tego momentu winien poczynić starania , aby mieć stosowne środki finansowe na obronę swoich praw przed Sądem.

Istotne również jest to ,że pozwany prowadzi działalność gospodarczą i winien mieć na uwadze, iż posiadanie środków na prowadzenie postępowań sądowych jest istotnym składnikiem działalności gospodarczej, co oznacza, że w procedurze planowania wydatków związanych z działalnością gospodarczą podmioty prowadzące tę działalność, przewidując realizację swoich praw przed sądem, powinny uwzględniać także konieczność posiadania środków na prowadzenie procesu sądowego. Planowanie wydatków bez uwzględnienia zasady, o której wspomniano wyżej, jest naruszeniem równoważności w traktowaniu swoich powinności finansowych, zaś strona, która realizuje swoje zobowiązania w taki sposób, że wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych - preferencyjnie traktując inne zobowiązania - nie może skutecznie domagać zwolnienia od kosztów sądowych. (por. postanowienie SA w Szczecinie z dnia 20 stycznia 2009 r., I Acz 3/09, postanowienie S.A. w Gdańsku z 9.07.1992 r., I ACz 393/92, Wokanda 1993/2/32, LEX 9145; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 października 2012 r., I ACz 1699/12, LEX nr 1220608).

Reasumując Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia zażalenia i orzekł jak w sentencji postanowienia po myśli art. 397 par 2 kpc w zw. z art. 385 kpc.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)